

Η ΕΝΕΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ

ΚΑΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ
ΔΥΟ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΑ ΣΤΟΥΣ ΒΕΝΕΤΟΥΣ

Ο **Αλέξιος Α΄ Κομνηνός** στράφηκε στους **Βενετούς** για να μπορέσει να αποκρούσει την επίθεση των **Νορμανδών** στα παράλια της Ηπείρου και να τους αποτρέψει να στραφούν κατά της Κωνσταντινούπολης.

Με τη βοήθεια του ισχυρού στόλου των **Βενετών** κατατρόπωσε τους **Νορμανδούς** και για τη βοήθειά τους αυτή τους παραχώρησε κάποια προνόμια.

Πηγή εικόνας: <https://el.maps-venice.com/>

Πηγή εικόνας: <https://www.kathimerini.gr/847479/article/ta3idia/ston-kosmo/weekend-sth-venetia>

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟ ΤΟΥ 1082

Με το χρυσόβουλο του 1082 ο Αλέξιος Α΄ έδωσε στους Βενετούς τα ακόλουθα προνόμια:

- 1 παραχώρησε τίτλους και χρηματικές χορηγίες στους άρχοντες της Βενετίας.
- 2 παραχώρησε στους εμπόρους της Βενετίας **σκάλες**, δηλαδή αποβάθρες, και εμπορικά καταστήματα στην **Κωνσταντινούπολη**
- 3 Επέτρεψε στους Βενετούς να εμπορεύονται ελεύθερα και χωρίς να πληρώνουν δασμούς σε όλα τα σημαντικά βυζαντινά λιμάνια

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟ

Χρυσόβουλα ονομάζονταν τα διατάγματα των **Βυζαντινών Αυτοκρατόρων**, τα οποία ήταν γραμμένα σε περγαμηνή, στην οποία ήταν προσαρτημένη χρυσή σφραγίδα.

Με τα χρυσόβουλα οι αυτοκράτορες συνήθως παραχωρούσαν προνόμια και υπέγραφαν στο τέλος με κόκκινο μελάνι και τον πλήρη τίτλο τους:

«Πιστός βασιλεύς και αυτοκράτωρ Ρωμαίων»

Χρυσόβουλο του αυτοκράτορα
Ανδρόνικου Β΄ Παλαιολόγου,
με το οποίο επικυρώνονται προνόμια
της Μονής Χιλανδαρίου,
Ιανουάριος 1299

Χρυσόβουλο του αυτοκράτορα
της Τραπεζούντας
Αλέξιου Γ' Μέγα Κομνηνού,
όπου απεικονίζεται με τη σύζυγό του
Θεοδώρα Καντακουζηνή και με το
οποίο παραχωρούσε προνόμια στη
Μονή Διονυσίου

Χρυσή Βούλα του Δεσπότη της Ηπείρου Θωμά (1296-1318)
Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο

Πηγή εικόνας: http://warfare.ga/14/Byzantine-Gold_Seal_Bulla-Thomas-Despot_of_Epirus-British_Museum_862_0729_1-lg.htm

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟ ΤΟΥ 1082

Με τις παραχωρήσεις του αυτοκράτορα προς τους Βενετούς, το **Βυζάντιο** παραιτήθηκε μόνο του από δικαιώματα:

- 1 φορολογικά
- 2 ναυτιλιακά
- 3 οικονομικά

και επέτρεψε στους **Βενετούς** να διεισδύσουν οικονομικά στην Αυτοκρατορία.

ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΟ ΤΟΥ 1082

Με τα προνόμια που απέκτησαν οι Βενετοί στο **Βυζάντιο** μπόρεσαν να δημιουργήσουν μία τεράστια οικονομική αυτοκρατορία και να πάρουν στα χέρια τους το εμπόριο μεταξύ **Δύσης** και **Ανατολής**, το οποίο ήλεγχε για αιώνες το **Βυζάντιο**.

Η **κυρίαρχη εμπορική δύναμη** στην Ανατολική Μεσόγειο ήταν πλέον η **Βενετία**, που μεσολαβούσε μεταξύ των **Αράβων** και της **Δύσης**.

Καλλιτεχνική απεικόνιση του Trade Nava, κυρίαρχου μεσαιωνικού εμπορικού πλοίου της Δύσης στην Μεσόγειο

Πηγή εικόνας: <https://www.naval-encyclopedia.com/medieval-ships/>

ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΒΥΖΝΑΤΙΝΩΝ

Οι Βυζαντινοί προσπάθησαν να αντιδράσουν στην **ενετική** εμπορική κυριαρχία ως εξής:

- 1 δήμευση ενετικών περιουσιών
- 2 υποκίνηση βιαιοτήτων του πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης εναντίον των **Βενετών**
- 3 παραχωρώντας εμπορικά προνόμια σε ανταγωνιστές των **Βενετών**, όπως στην **Πίζα** ή στη **Γένουα** (**Μανουήλ Κομνηνός**)

REPUBBLICHE MARINARE

- Amalfi (839 - 1131)
- Genova (958-1797)
- Pisa (XI sec. - 1406)
- Venezia (697-1797)
- Ancona (XI sec. - 1532)
- Gaeta (839 - 1140)
- Noli (1192 - 1797)
- Ragusa (XI sec. - 1808)

Οι ιταλικές πόλεις του
Μεσαίωνα, που υπήρξαν
ισχυρά ναυτικά και
εμπορικά κράτη

Πηγή εικόνας:

https://en.wikipedia.org/wiki/Italy_in_the_Middle_Ages

Το σύμβολο της Πίζα στην Piazza dei Miracoli

Πηγή εικόνας: <https://en.wikipedia.org/wiki/Pisa>

Πίζα - Piazza dei Miracoli

Πηγή εικόνας: https://en.wikipedia.org/wiki/Piazza_dei_Miracoli

Το παλάτι του Δόγη της Γένουας

Πηγή εικόνας: <https://en.wikipedia.org/wiki/Genoa>

Από τα λίγα μεσαιωνικά
κτίσματα που έμειναν στη
Γένουα: μία από τις πύλες-
εισόδους της πόλης

ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Οι σχέσεις μεταξύ των πατριαρχείων **Ρώμης** και **Κωνσταντινούπολης** άρχισαν να εντείνονται μετά το έτος 800, όταν ο πάπας της Ρώμης έστεψε τον **Καρλομάγνο** αυτοκράτορα των Ρωμαίων.

Μετά τη στέψη ο **Καρλομάγνος** επέκτεινε τα εδάφη του «παπικού κράτους», που είχε δωρίσει στον **πάπα της Ρώμης** ο βασιλιάς των Φράγκων **Πιπίνος**.

Η κεντρική Ευρώπη
κατά το έτος 1000.
Στην ιταλική χερσόνησο
διακρίνεται με λιλά
χρώμα το παπικό κράτος

Πηγή εικόνας:
https://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Roman_Empire

Η ΣΤΕΨΗ ΤΟΥ ΚΑΡΛΟΜΑΓΝΟΥ ΣΤΗ ΡΩΜΗ ΤΟ 800

Πηγή εικόνας: <https://www.keywordsbasket.com/Y291cm9ubmVtZW50IGRIIGNoYXJsZW1hZ25l/>

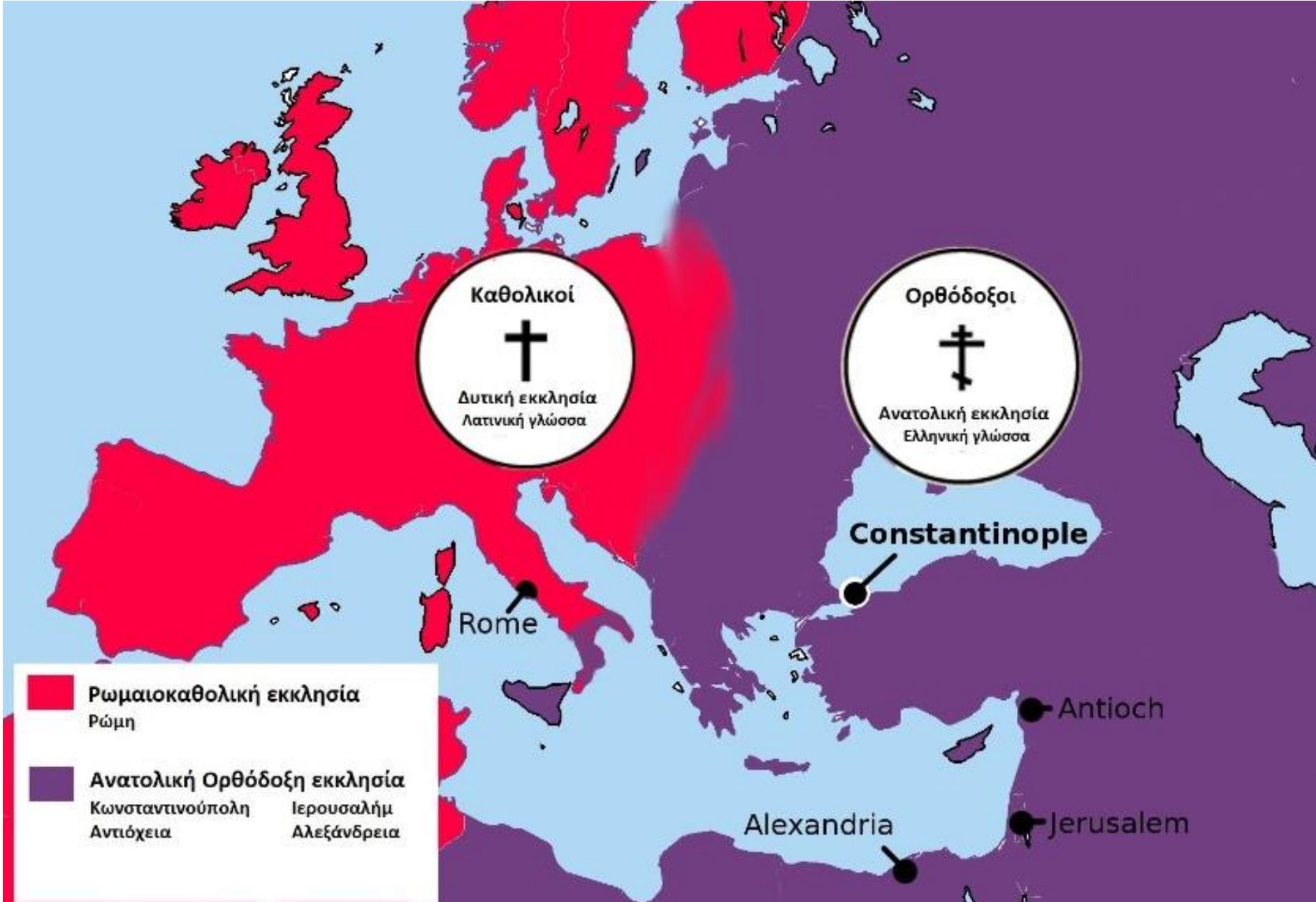
ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Το πατριαρχείο της **Ρώμης** απομακρυνόταν από την **Κωνσταντινούπολη** συνεχώς και στα χρόνια του **Κωνσταντίνου Θ' Μονομάχου** το χάσμα έγινε αγεφύρωτο. Το έτος 1054 ολοκληρώθηκε το σχίσμα: Με το Οικουμενικό Πατριαρχείο συντάχθηκαν τα πατριαρχεία

- Αντιοχείας
- Ιερουσαλήμ
- Αλεξάνδρειας

ενώ το πατριαρχείο της **Ρώμης** αποκόπηκε και θεμελίωσε την **Καθολική Εκκλησία**.

Κωνσταντίνος Θ' Μονομάχος με την αυτοκράτειρα Ζωή σε ψηφιδωτό της Αγίας Σοφίας, 1044

Πηγή εικόνας: https://en.wikipedia.org/wiki/Byzantine_Greeks

ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Μεταξύ των πατριαρχείων **Κωνσταντινούπολης** και **Ρώμης** υπήρχαν δογματικές και λειτουργικές διαφορές, οι οποίες όμως δεν φαίνονταν αγεφύρωτες.

Η **οριστική ρήξη** επήλθε όταν η αντιπροσωπεία του πάπα έδειξε μία **αλαζονεία** στις διαπραγματεύσεις που διεξάγονταν στη Βασιλεύουσα. Εκεί φάνηκε ότι η **Ρώμη δεν** επιζητούσε κάποια λύση.

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Το σχίσμα είχε αρνητικές επιδράσεις κυρίως για το **Βυζάντιο** και καλλιέργησε το μίσος μεταξύ **Δύσης** και **Ανατολής**.

Το αποκορύφωμα ήταν η **άλωση της Πόλης** από τους Χριστιανούς σταυροφόρους το 1204 και ο διαμελισμός της **Βυζαντινής Αυτοκρατορίας**.

Ενδεικτική ήταν και η αντίδραση των **Βυζαντινών** που προτιμούσαν «το τούρκικο σαρίκι από την παπική τιάρα».

Πηγή εικόνας: <https://gr.pinterest.com/pin/635711303629091375/>

Κείμενα, συγγραφή, ιστορική έρευνα, εικόνες: Γαρίτατζης Χαράλαμπος (ΠΕ07)
Φιλολογική επιμέλεια: Dr. Γεωργία Μιχαήλ (ΠΕ02)